

UMMAN ÜLKE PROFİLİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü**

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
3. DIŞ TİCARET.....	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	14
5. TÜRKİYE ile TİCARET	16
EKLER:	19

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Umman Sultanlığı
Yüzölçümü	309.500 km ²
Nüfusu	5,33 milyon (2024-IMF)
Başkenti	Muskat
Eyaletleri	Ad Dakhiliyah, Al Batinah, Al Buraymi, Al Wusta, Ash Sharqiyah, Az Zahirah, Maskat, Musandam, (Dhofar)
Devlet Başkanı	Sultan Haitham bin Tariq bin Taimur Al Said
Yönetimi	Mutlak monorşi.
Dili	Arapça (Resmi dilin yanı sıra iş hayatında İngilizce çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.
Dini	İslam
Para Birimi	Umman Riyali

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: ABEDA, ACC, AFESD, AMF, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OAS (gözlemci), OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNIFIL, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Umman Sultanlığı, Arap Yarımadası'nın güneydoğu kıyısında yer almaktadır. Hürmüz Boğazı'ndan Yemen'e kadar uzanan kıyıların uzunluğu 1700 km'dir. Kuzeybatıda Birleşik Arap Emirlikleri, batıda Suudi Arabistan, güneybatıda ise Yemen ile sınır komşusudur. Güneyde ve doğuda Hint Okyanusu, kuzeydoğuda ise Basra Körfezi ile çevrilidir. Ülke ayrıca tamamı Birleşik Arap Emirlikleri ile çevrili bir toprağa da sahiptir.

Yüzölçümü 309 500 km² olan Umman'ın yer şekilleri ova, tepe ve dağlardan oluşmaktadır. Ovalar toplam alanın %3'üne yakın bir bölümünü, dağlık bölgeler %15'ini oluşturmaktadır. Geriye kalan %82 civarındaki arazi ise çöllerden oluşmaktadır. Al Hajr Dağları ile Al Qara Dağları ülkenin en yüksek dağlarıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Umman'ın ismini nasıl aldığı konusunda farklı yorumlar yapılmaktadır. Değişik kaynaklar Umman'ı Qahtani kabilesi ile ilişkilendirirken, diğerleri Arapça sıfat olarak kullanılan ve "yerleşik insanlar" anlamına gelen "aamen" kelimesini kullanmaktadırlar. Roma tarihinin ilk zamanlarında, Yalainous'un (MS 23–79 yıllarında) "Omana" ismini ilk olarak onaylayanlardan olduğu söylenmektedir.

Umman, aynı zamanda "Mazoun" ve "Magan" olarak da söylenmektedir. "Magan" geminin şasesi anlamına gelmektedir. Umman, okyanus denizciliğinde gemilerinin gücü ile ve bakır, doğal taş ve Mezopotamya şehirlerine kereste ticareti ile önem kazanmıştır. Dünyanın önemli

ticaret yolları üzerindeki stratejik konumundan dolayı da, tarih boyunca Sohar Limanı ile Muttrah Limanı baharat ticareti, yenilebilir yağlar ve tekstil ürünleri ticaretinde kullanılmıştır. "Frankincense" adı verilen ve altından daha değerli olan bir aromatik reçinenin bu topraklarda yetişmesi de MS 300 yıllarında Umman'ı dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Muskat'taki Al-Qurum bölgesinin, Arap Yarımadası'ndaki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Arkeolojik kazılar sırasında MÖ 6000'lere kadar uzanan bir zaman diliminde kurulan köylere ve taş devrinde yaşayan toplulukların izine rastlanmıştır.

1970 yılı öncesinde 18. yüzyıldan itibaren Al Bu Said kabilesi tarafından yönetilen, 1850'li yıllara kadar da günümüzde Tanzanya'ya bağlı olan Zanzibar Adası'nı da topraklarında barındıran Umman devleti daha sonra bölünmüş ve farklı Bu Said yöneticileri Muskat ve Zanzibar'a yerleşmiştir. 1964 yılında ise Zanzibar hanedanlığı kanlı bir darbe ile yok edilmiş ve pek çok Ummanlı ülkeyi terk etmiştir.

19. yüzyılın sonlarında Umman hükümeti artan borçlar nedeniyle İngilizler'den aldığı finansal yardımlar neticesinde İngiliz etkisi altında kalmıştır. 1932 yılında Said bin Taimur (şimdiki sultanın babası) yönetimi devralmış, dikkatli bir yönetim ile ülkenin borçlarını kapatarak İngiliz etkisinden ülkeyi kurtarmayı amaçlamıştır. 1950'li yıllarda çıkan bir iç ayaklanma ve 1960'larda güneydeki Dhofar bölgesinde ortaya çıkan bir direniş sonucunda ise Sultan Said bin Taimur İngilizler'e başvurmak zorunda kalmıştır. 1970'lerde devam etmekte olan Dhofari Ayaklanması, Sultan Said egemenliğinin oğlu Qaboos bin Said al-Said tarafından devrilmesi ile sona ermiştir.

Sultan Qaboos yönetime geçtiğinde yoksulluk içinde ve diğer ülkelerden izole biçimde yaşayan Umman için 1967 yılında başlayan petrol ihracatı, kalkınma yatırımlarına büyük bir kaynak oluşturmuştur. Bu yatırımlar, güneydeki isyanların bastırılmasında da etkili olmuş, ülke içinde bütünlük yeniden sağlanmış, ekonomik altyapının kurulmasında ve gerekli hizmetlerin sağlanmasında beş yıllık kalkınma planlarının büyük etkisi olmuştur. Demokratikleşme hareketleri de bu dönemde başlamıştır.

Monarşi ile yönetilen Umman Sultanlığı'nda Devlet Başkanlığı görevini 2020 yılına kadar Sultan Qaboos bin Said al-Said yürütmüştür. 1970 yılında kansız bir darbe ile iktidara geçen Sultan Qaboos bin Said, öncelikle iç güvenliği sağlamış ve zaman içinde güttüğü akılcı ve barışçı politikalarla Umman'ı hem Arap Devletleri Ligi'nin hem de uluslararası toplumun saygın bir üyesi yapmıştır.

Sultan Qaboos 2020 yılı Ocak ayında vefat edince yerine Haitham bin Tarık al Said geçmiştir.

Sultanlık, idari açıdan Muskat, Dhofar ve Musandam olarak adlandırılan üç ana eyalet ile Al Batinah, Adh Dhahirah, Ad Dakhliyah, Ash Sharqiyah ve Al Wusta olarak adlandırılan beş bölgeden oluşmaktadır. Bu eyalet ve bölgeler, toplam 59 adet vilayetten oluşmaktadır.

Eyaletleri

1. Muskat

Muskat eyaleti, Umman Körfezi'nde ve Al Batinah kıyısının güneyinde yer almaktadır. Muskat, Sultanlık'ın nüfus açısından en büyük eyaletidir. Ortalama nüfus yoğunluğu, diğer bölgelerin ortalamasının 24 katına ulaşmıştır.

Eyalet altı adet vilayetten oluşmakta olup bu eyaletlerin isimleri; Muskat, Muttrah, Bowshar, A'Seeb, Al Amerat ve Quriyat'tır. Muskat, Sultanlık'ın başkenti ve aynı zamanda da idari merkezi konumundadır.

İslamiyet'in ilk zamanlarından bu yana ticarete önemli rol oynayan Muskat, Al Jalali ve Al Mirani Kaleleri ile de meşhurdur. Muskat ve vilayetlerinde eski çağlar ile modern yaşamın uyumu dikkate çarpmaktadır.

2. Musandam

Musandam eyaleti, ülkenin kuzeyinde yer almaktadır. Dağlarının yüksekliği deniz seviyesinden 1800 metreye kadar ulaşmaktadır. Bu eyalet de stratejik konumundan dolayı denizcilik için uygun bir bölgede kuruludur. Hürmüz Boğazı'nın stratejik önemi günümüzde daha da artmış olup, Körfez'de yapılan yüklemelerin yaklaşık %90'ı bu boğazdan yapılmaktadır.

Musandam eyaleti, dört valilikten oluşmakta olup; eyaletin başkenti olan Madha Khasab, Muskat'ın 481 km ötesinde yer almaktadır.

3. Dhofar

Dhofar eyaleti Umman'ın güneyinde yer almaktadır. Kıyı şeridi 560 km'ye kadar uzanmakta olup, kapladığı alan yaklaşık 1500 km²'dir. Bu bölgenin 130 km²'lik kısmı muson yağmurlarının etkisi altındadır. Dhofar kıyıları, balıkçılık endüstrisi için önem arz etmektedir. Sardunya, karides ve ıstakoz en önemli balıkçılık ürünleri arasında yer almaktadır. Dhofar'ın başlıca tarım ürünleri; hindistan cevizi, muz, tatlı patates, limon, papaya ve mısırdır. Geleneksel sanatlar içerisinde ise demircilik, altıncılık, nakışçılık ve iğne işi öneme sahiptir.

Nüfus Yapısı ve İşgücü

Umman nüfusunun yaklaşık % 44'ünü yabancılar oluşturmaktadır. Yabancılar içinde Hintliler ağırlıkta olup ucuz işgücü olarak ülkede bulundurulmuş diğer ülke vatandaşlarını ise Pakistanlılar, Bangladeşliler, Filipinliler olarak sıralamak mümkündür. Yabancı işçilerin çokluğu, devam eden projeler ve ekonominin genel gidişatına bağlı olarak ülke nüfusu yıllar içinde farklılık göstermektedir.

Kamu sektöründe çalışanların % 85,6'sını Ummanlılar oluşturmaktadır. Uygulanan Omanizasyon politikaları ile özel sektörde çalışan Ummanlı sayısı artırılmaya çalışılmaktadır. Umman vatandaşlarının önemli bir bölümü kamu kurumlarında çalışmak istemekte, özel sektör ise daha ucuz olan yabancı işgücüne yönelmektedir. Bu durumun özel sektör için

hedeflenen Omanizasyon rakamlarına ulaşılmasında olumsuz etkisi olabileceği değerlendirilmektedir.

Umman oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusunun % 30'unu 14 yaş altı oluşturmaktadır. 2019 yılı itibariyle Umman nüfusu 4,6 milyon rakamına ulaşmıştır. Bu rakamın % 60'ını Umman vatandaşları, geri kalan % 40'lık oranı yabancılar oluşturmaktadır. 2024 yılında nüfusun 5,33 milyon olması öngörülmektedir. (Kaynak:IMF)

Ummanlı nüfusun tamamı Müslüman olan Umman'da başlıca mezhep İbadilik olup, daha sonra Sünnilik ve Şiilik gelmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Umman toprakları; Hürmüz Boğazı'ndaki Musandum Yarımadası, BAE toprakları içindeki Madha kasabası ve Umman Denizi'ne açılan ana alan olmak üzere üç ayrı bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgelerin iklimi ve coğrafi yapısı, mesafenin yakınlığına rağmen farklılık göstermektedir. Tarım alanı olarak da kullanılan kuzeydeki Batinah kıyısı düzlüklerinde sıcak ve nemli bir hava görülürken; iç bölgelerde dağlık araziler, platolar ve çöllere rastlanmaktadır. Dhofar kıyıları, Mayıs-Eylül ayları arasında görülen muson yağmurlarının etkisiyle ekilebilir alanlardır. Ülke genelinde yaşanan su sıkıntısı nedeniyle içilebilir su kaynakları deniz suyunun arıtılması ile sağlanmakta; bu su ise tarım arazilerine olumsuz etki yapmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	111,94	108,81	109,99	111,31	116,19	121,29	126,56	132,64
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	9,6	1,3	1	3,1	4,4	4	3,6	3,6
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	22 689	21 063	20 631	20 230	20 462	20 699	20 929	21 254
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	2,5	0,9	1,3	1,5	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	3,9	2,4	2,3	1,4	1,5	1,9	2	2
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	4,93	5,17	5,33	5,5	5,68	5,86	6,05	6,24
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	40,9	36,5	34,1	33,6	31,7	30,4	29,2	29

*Tahmini veriler

Kaynak: IMF

Umman ekonomisi diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi hidrokarbona yani petrole dayanmaktadır. Ülkenin keşfedilmiş petrol varlığı 5,5 milyar varil olarak belirtilse de açıklanan üretim ve ihracat rakamları bunun daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Ülke sürekli olarak petrol üretimini arttırabilmek için yeni yatırımları teşvik etmektedir. Konuya dair zaman zaman açılan imtiyaz ihalelerinin www.mog.gov.om adresinden izlenmesi mümkündür.

Petrol endüstrisi Umman'ın görece yüksek hayat standardı ve iyi bir alt yapıya sahip olmasının temel aktörü olmuştur. Petrol öncesi ise Umman ekonomisi balıkçılık, küçük çaplı tarım ve madencilğe dayanmıştır.

Muskat Ticaret Müşavirliğimizden gelen bilgilere göre; Umman'ın 2021 bütçesi, petrol fiyatlarının ortalama 45 Dolar olacağı beklentisi ile düzenlenmiştir. 2020'de Umman petrol fiyatları 65 Dolar ortalamasında olmuştur.

2021 bütçesi, yeni 10. Beş Yıllık Plan ile birlikte Vizyon 2040 belgesi için de önemli bir uygulama metni olacaktır. Bütçe ile birlikte 10. Beş Yıllık Plan, Sultan Haitham tarafından hazırlanmış metinler olup, Sultanın politikalarına dair temel hususları içermektedir. Bütçe kapsamında kamu harcamaları 11 milyar riyal (yaklaşık 28 milyar dolar), gelirler 8,6 milyar riyal ve bütçe açığı da 2,24 milyar riyal olacaktır. Kamu gelirlerinin %63'ü petrolden kaynaklı olacak şekilde oluşturulurken, kalan %37'lik kısmın yarıya yakınının vergi gelirlerinden sağlanması beklenmektedir.

Bütçenin %8'i (900 milyon riyal) yatırımlara, %9'u ise (960 milyon riyal) desteklere ayrılmıştır. 2021 bütçesindeki açık oranının, GSYİH'nın %8'i civarında olması beklenmektedir. 2,2 milyar riyale denk gelen bu miktarın %70'inden fazlası iç ve dış borçlanma ile kalan 600 milyon riyallik kısmı ise rezervler kullanılarak karşılanacaktır. Kamu borçlarının yılsonuna kadar 21,7 milyar riyale ulaşması beklenmektedir; bu miktarın %76'sı dış borç ile karşılanacaktır.

Ekonomik yapılanması petrol gelirleri üzerine kurulu olmasına rağmen Umman, petrol zengini bir ülke değildir. Bu itibarla, ülkede petrol dışı ekonominin geliştirilmesi adına çalışmalar devam etmektedir.

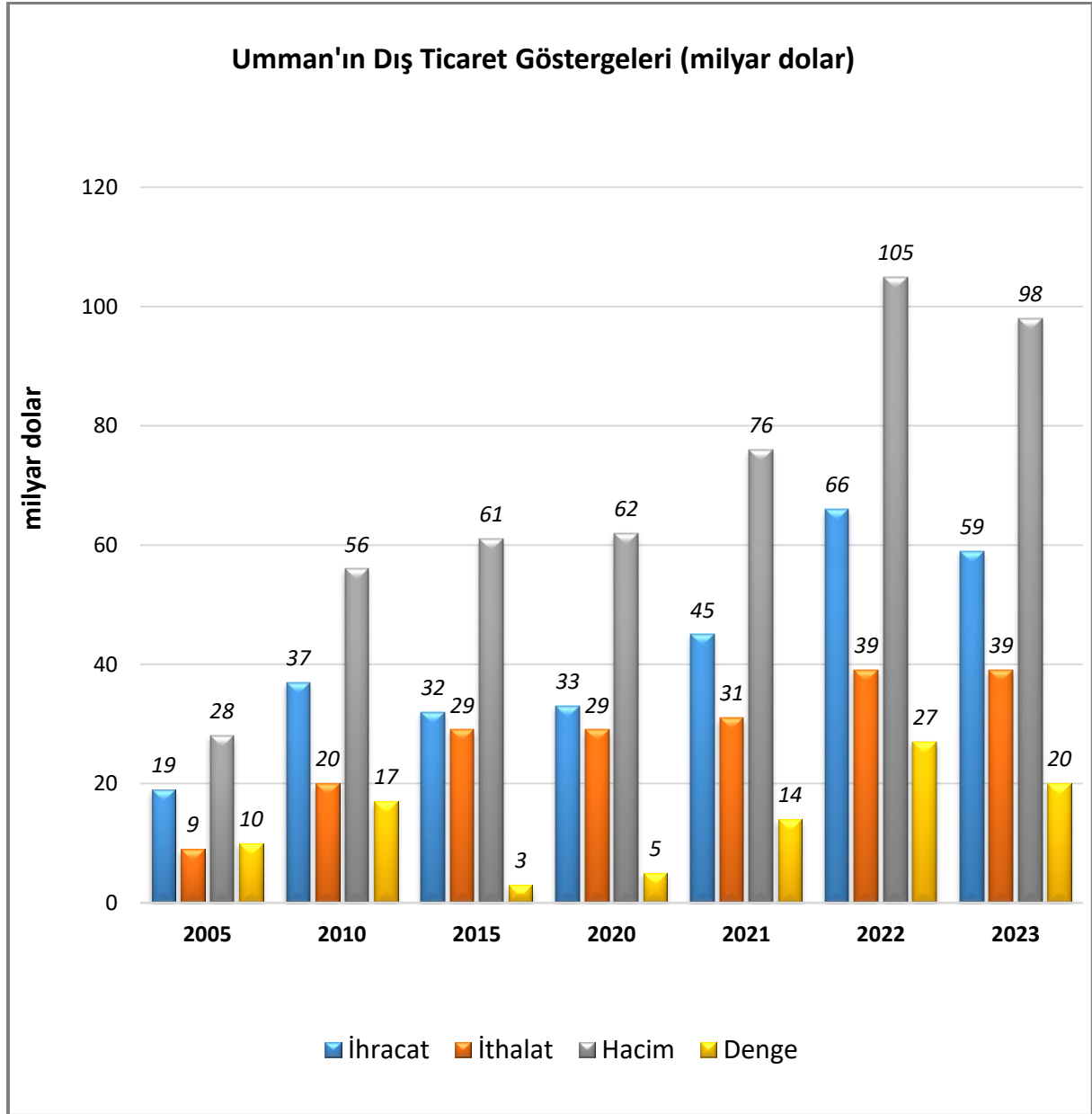
Bu kapsamda hazırlanan 10. Beş Yıllık Kalkınma Planı, "yaratıcı bireylerden oluşan toplum," "rekabetçi bir ortamda bulunan ekonomi," "sürdürülebilir çevre," "sorumlu devlet kurumları" altında dört temel başlıktan oluşmaktadır. Söz konusu beş yıllık sürede GSYİH'nın en az %3,5 büyümesi, petrol dışı alanlara yabancı yatırımın GSYİH'nın %10'una ulaşması, aynı zamanda ekonominin çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

10. Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında, ülkenin işgücü yapısının niteliksiz elemana dayalı olduğu vurgulanarak; nitelikli işgücünün istihdamına yönelik olarak gerekli çalışmaların yapılması ve ekonominin bilgi ve teknoloji ağırlıklı hale getirilerek eğitim sisteminin de buna uygun şekilde geliştirilmesi; ayrıca, kadınların istihdamının arttırılması hususlarının altı çizilmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Yirmi yıldan fazla süredir her yıl dış ticaret fazlası veren Umman'ın ithalat ve ihracat değerleri, uluslararası petrol fiyatlarından etkilenecek yıllar itibarıyla değişkenlik göstermektedir. Petrol, ülkenin ihracat gelirlerinin yaklaşık % 70'ini oluşturmaktadır.

Umman hızla büyüyen bir ekonomi olduğu için buna paralel olarak ithalatı ve ihracatı da artmaktadır. Trademap verilerine göre, 2021 yılında Umman'ın ihracatı 45 milyar dolar ithalatı 31 milyar dolar, 2022 yılında ihracatı 66 milyar dolar, ithalatı da 39 milyar dolar olarak

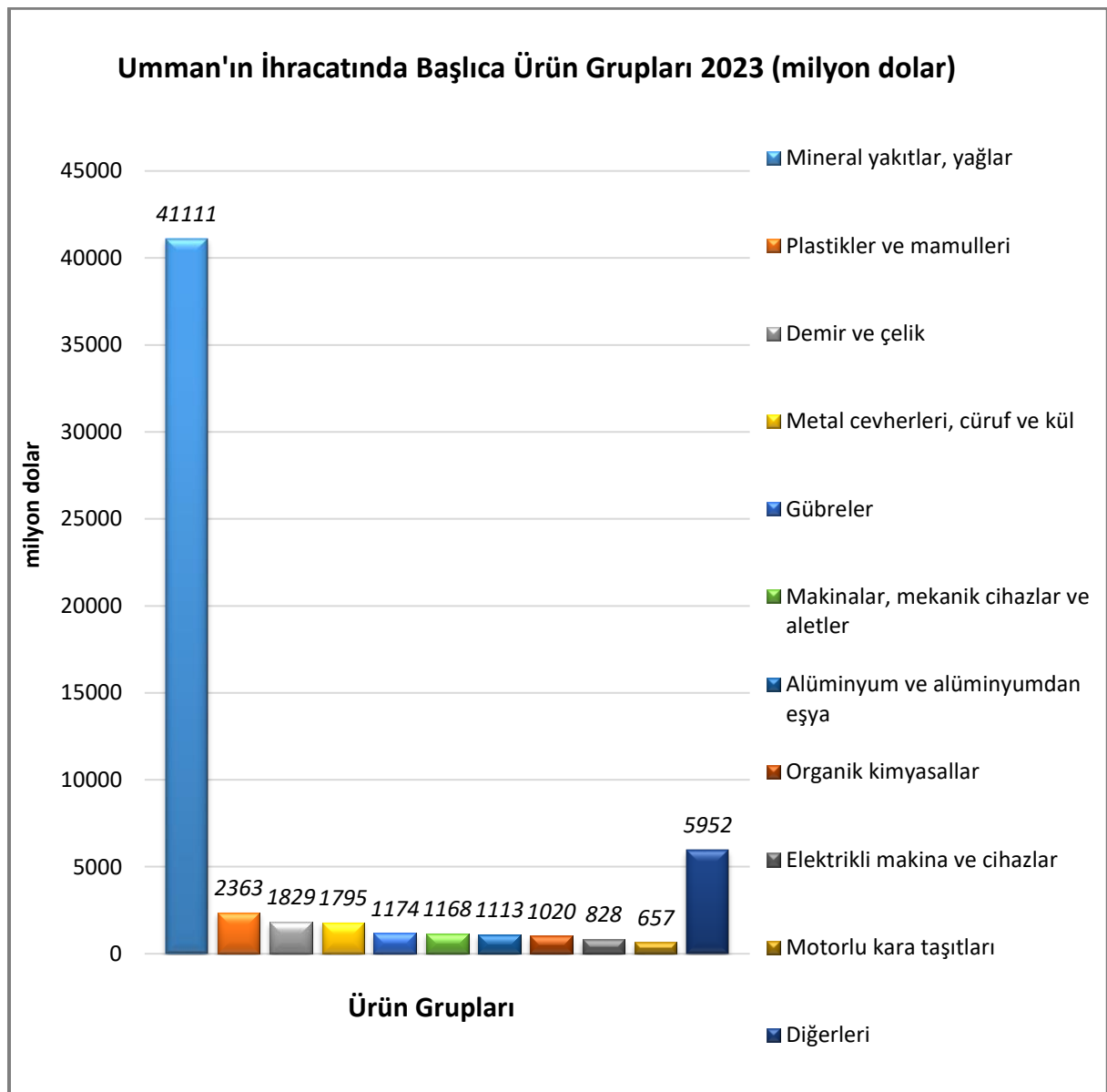
gerçekleşmiş, 2023 yılında ise ihracatı 59 milyar dolar, ithalatı da 39 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Hızlı nüfus artışı ve coğrafi koşulların elverişsizliği nedeniyle özellikle gıda ve tarım ürünleri ithalatında daha fazla artış yaşanacağı öngörülmektedir.

Umman'ın başlıca ihraç ürünleri arasında petrol ve petrol yağları ilk sırada yer almaktadır. Kimyasal ürünler, gübreler, demir cevherleri ve işlenmemiş alüminyum Umman'ın diğer önemli ihraç ürünleridir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

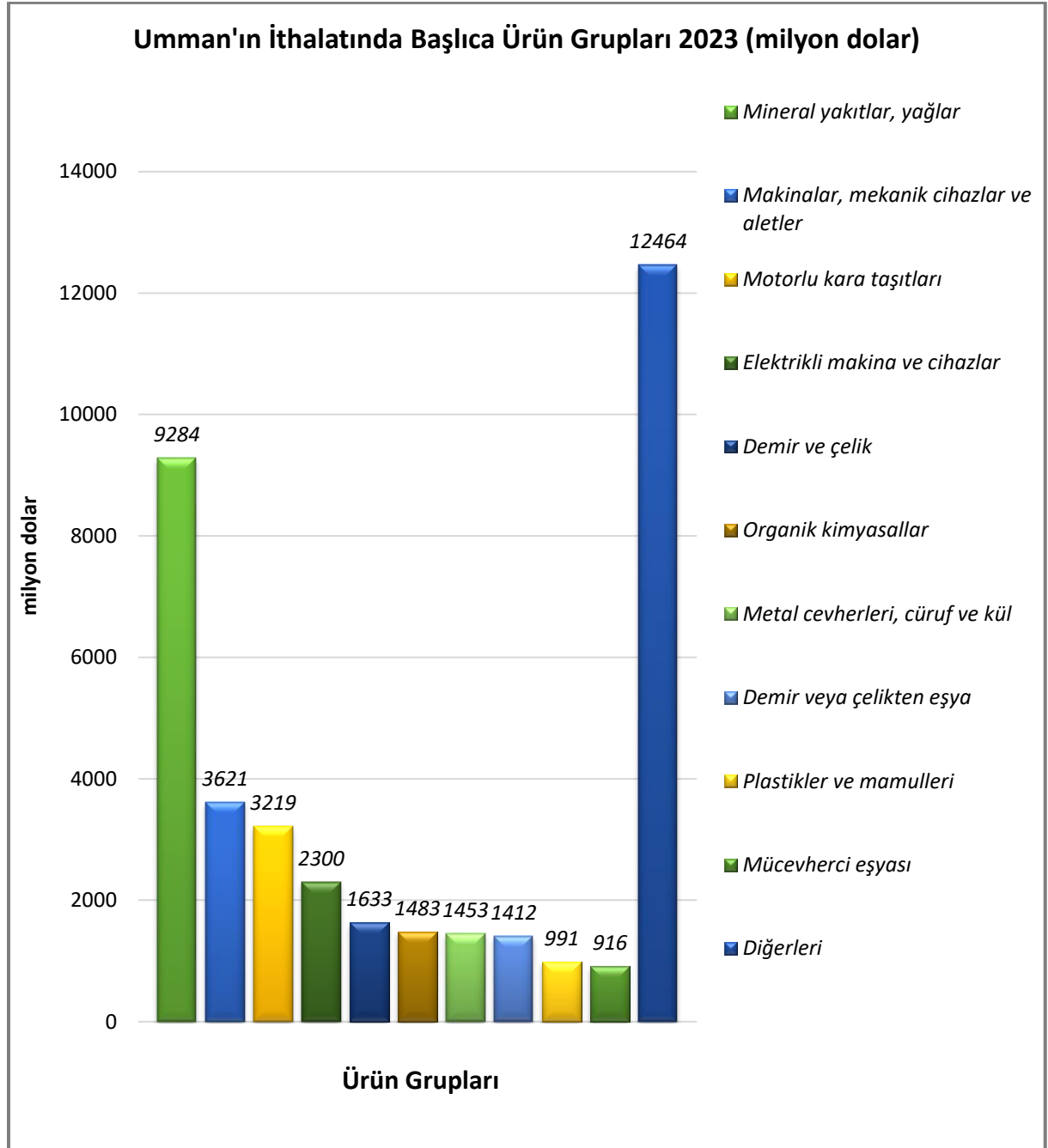
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

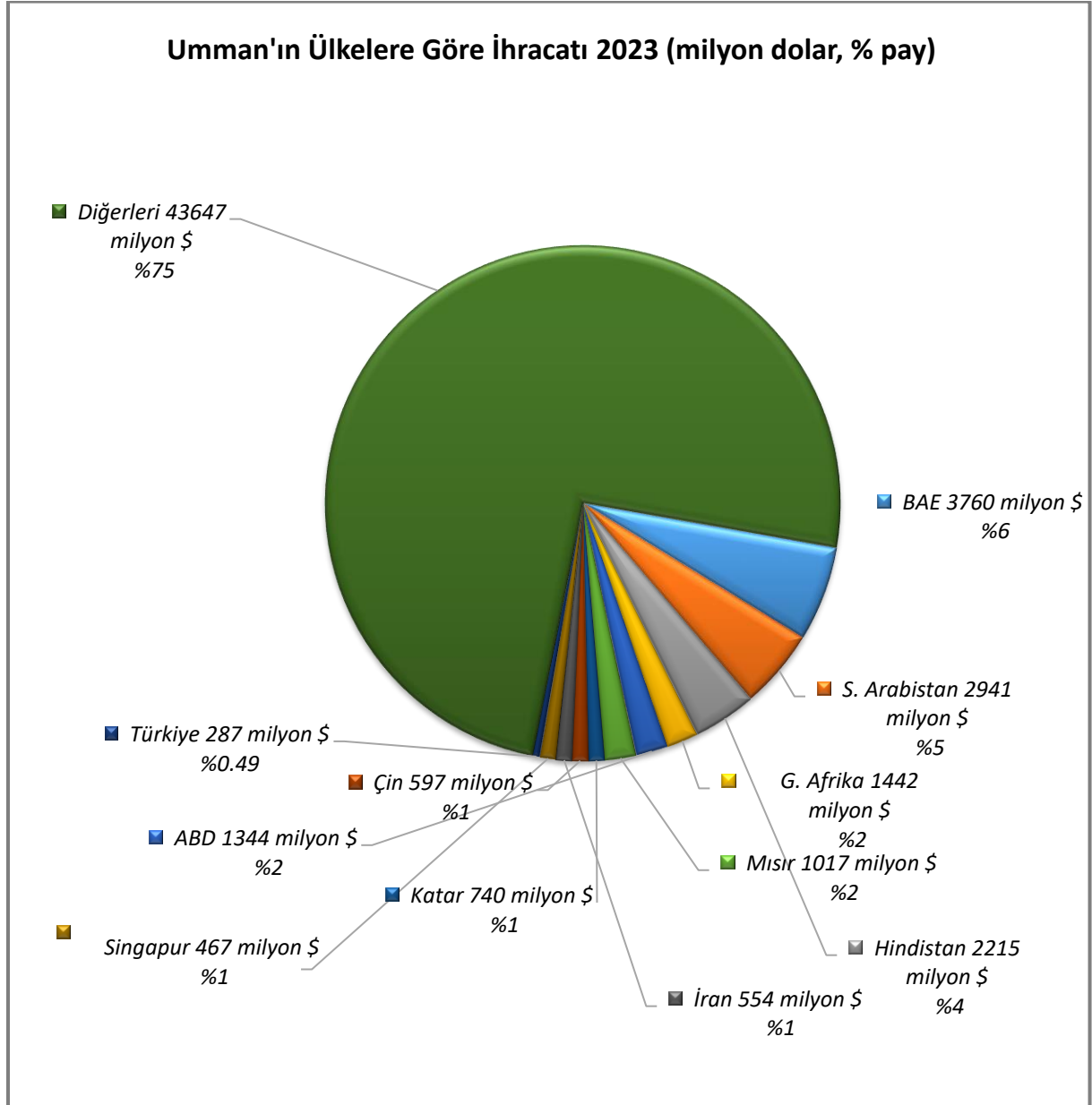

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

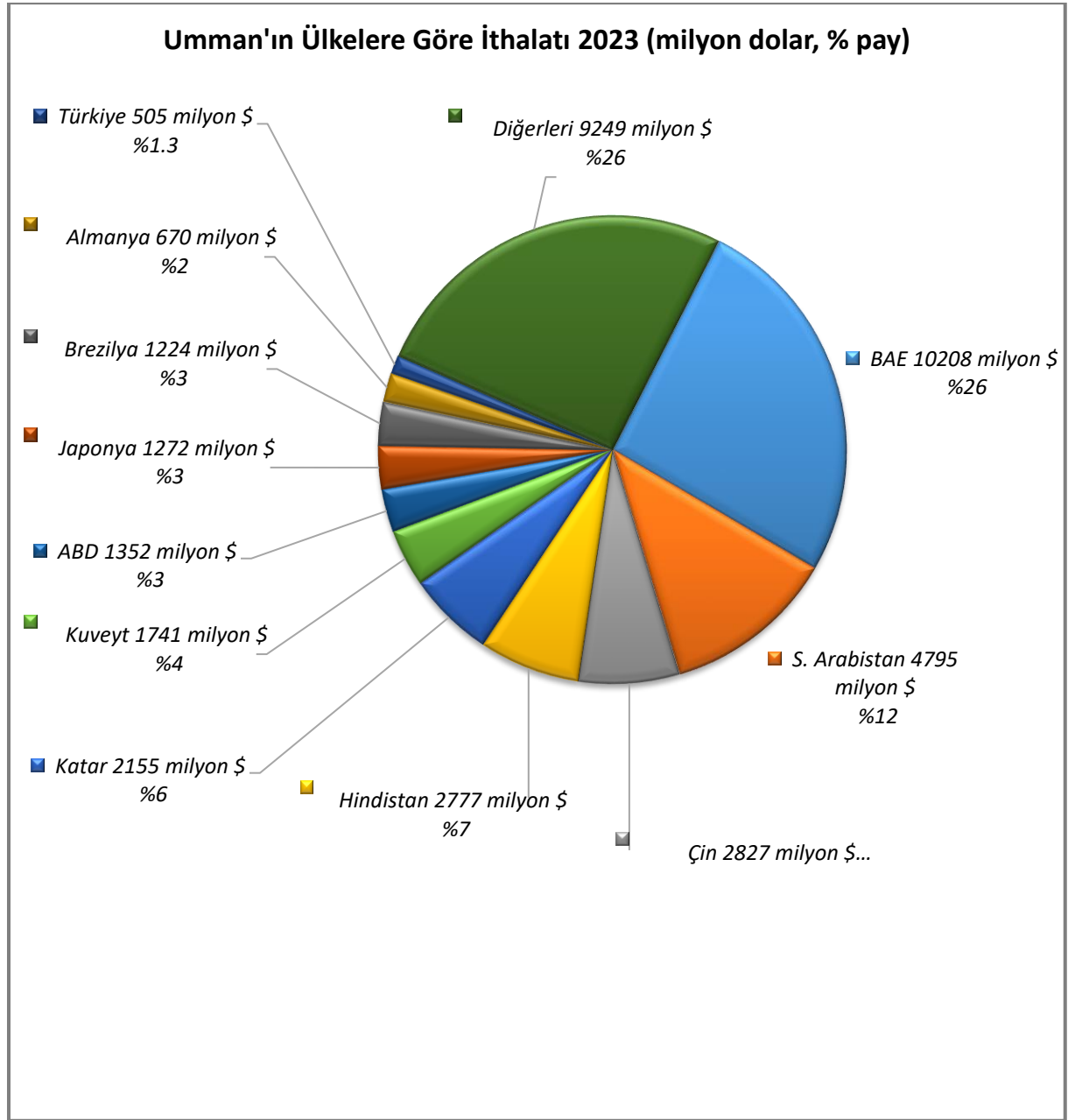
İhracat

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

ABD ile Serbest Ticaret Anlaşması:

ABD ile Umman Sultanlığı arasında 19 Haziran 2006 tarihinde bir Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış ve Ocak 2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma hakkında daha geniş bilgi için:

http://ustr.gov/assets/Document_Library/Fact_Sheets/2005/asset_upload_file189_8115.pdf

adresi ziyaret edilebilir. Söz konusu Anlaşma, özellikle ABD'ni hedef pazar olarak seçen yatırımcı firmalar için büyük önem arz etmektedir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	12 488,90	10 500,00	8 900,00	7 500,00	8 000,00	6 200,00	5 500,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	11,79	9,60	7,90	6,50	7,60	6,50	6,60
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	-	-	-	-	-	-	-
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-395,32	-500,00	-780,00	- 1 000,00	-900,00	-700,00	-800,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	-	-	-	-	-	-	-

*Tahmin

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit

Umman'da yabancı sermayenin ülkeye çekilebilmesi için son yıllarda önemli adımlar atılmış, yabancı sermaye mevzuatında önemli değişiklikler yapılmış ve yabancı sermayeli şirket kurma prosedürü kolaylaştırılmıştır. Ülkede gelir vergisinin olmaması, kurumlar vergisinin % 12 gibi düşük bir seviyede uygulanması, sermaye ve kar transferlerinde kısıtlama olmaması da birçok Körfez ülkesine nazaran Umman'ı daha çekici bir hale getirmektedir. Yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti, üretimde kullanılacak hammadde ve makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti ise diğer avantajlar arasındadır. Ayrıca yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti ve üretimde kullanılacak makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti diğer avantajlar arasındadır.

2000 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelikle birlikte ülkede yapılacak yatırımlarda yabancı sermaye tavanı % 70'e çıkarılmış olup; bu oranın % 70'ten fazla olabilmesi için Bakanlar Kurulu'nun onayı gerekmektedir. Rusayl, Raysut, Sohar, Nizwa, Buraimi ve Sur'daki sanayi bölgeleri ile Al Mazunah Serbest Bölgesi'nde gerçekleştirilecek sanayi yatırımlarında da önemli kolaylıklar sağlanmaktadır. Nitekim bu bölgelerde arsa kirası yıllık m² başına 65 cent, elektrik ücreti kwh başına 3–6 cent, su ücreti galon başına 1 cent, gaz ücreti m³ başına 8 cent'tir.

Enerjinin önemli girdi olarak kullanıldığı sektörlerde Umman'da yapılacak yatırımlar oldukça avantajlıdır. Ayrıca bu sektörlerdeki yatırımlarda yabancı sermaye oranı % 100 olabilmektedir. Dünya Bankası'nın kriterleri ışığında Umman'ın yatırım ortamı ve iş kurma prosedürleri değerlendirildiğinde; Umman'ın iş kurma prosedürüne verilen değerin OECD yüksek gelir grubu ülkelerine verilen değere yakın olduğu ve iş kurma sürecinin 34 gün, sürdüğü, aynı sürenin Körfez İşbirliği Konseyi bölgesinde ortalama 47 gün olduğu görülmektedir. İş kurmanın maliyeti ve iş kurmak için gereken minimum sermaye de Umman'da son derece düşüktür. Dünya Bankası verileri, işe alma sürecinin Umman'da son derece zor olduğunu; buna karşılık işten çıkarma sürecinin ve maliyetinin son derece kolay olduğunu göstermektedir. Umman'da çalışma saatleri ise tüm KİK bölgesinde olduğu gibi pek esnek değildir.

Umman’da mülkiyet kaydı ve devri ile ilgili düzenlemelerin sayısı, süresi ve maliyeti son derece düşüktür. Bu da ülkede mülkiyet haklarının iyi korunduğunun işaretidir. Kurumsal yönetim ve bilgilendirme konusunda Umman iyi bir performans göstermektedir. Uyuşmazlıkların çözümü için gereken zaman son derece uzun olmasına rağmen; maliyeti son derece düşüktür. İflas durumundaki bir işletmenin kapatılması için ayrılan süre de dünya geneline ve kendi bölgesine kıyasla oldukça uzun olup; iflas sürecinin maliyeti son derece düşüktür.

Umman Yatırım ve İhracat Geliştirme Merkezi (OCIPED) yabancı yatırımcılar için gerekli her türlü bilgiyi temin eden bir “one stop shop” özelliği taşımaktadır (www.ociped.com). Toplam sermayesi 52 000 ABD doları ve üstü olan işletmelerin Ticaret ve Sanayi Bakanlığı’na kayıt yaptırması zorunlu olup; ilgili firmanın bölgesel belediyelerden ve Çevre ve Su İşleri Bakanlıklarından da izin almış olması gerekmektedir. Yabancı çalışanların ise İşgücü Bakanlığı ve Umman Göçmenlik Ofisi’nden konaklama ve çalışma izni almaları gerekmektedir. Umman’da yerel bir temsilcilik ve şube açmak için de yine Ticaret ve Sanayi Bakanlığı’na (www.mocioman.gov.om) ya da Umman Ticaret ve Sanayi Odası’na (www.chamberoman.com) ve Belediyelere (www.mctmnet.gov.om) kayıt mecburiyeti vardır.

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Umman 54. sıradadır. (İsviçre 1. Türkiye 48.) (UN-2024)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Umman, dünyada 176 ülke arasında 95. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2024)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Umman 53. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 61.) (World Economic Forum-2024)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Umman, dünyada 190 ülke arasında 68. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. Türkiye 34.) (Dünya Bankası-2024)

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

İç pazar hacminin çok büyük olmaması nedeniyle imalat sektöründe ihracata yönelik yatırımlar teşvik edilmektedir. Bu proje alanları şunlardır:

- Yerli hammaddeleri kullanan sanayiler
- İhracatı esas alan sanayiler
- Sermaye, bilgi ve teknoloji yoğun olan projeler
- Umman vatandaşlarına istihdam imkânı yaratan projeler
- Petro-kimya sanayileri
- Reeksport için hammadde ve yarı mamul işleyen sanayiler
- Çok uluslu şirketler için üretim merkezleri

Türkiye'nin 2022 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Umman -159 milyon dolar 138. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2024)

2022 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, Umman 10 milyon dolar 57. sıradadır. (Hollanda 29,1 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2024)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

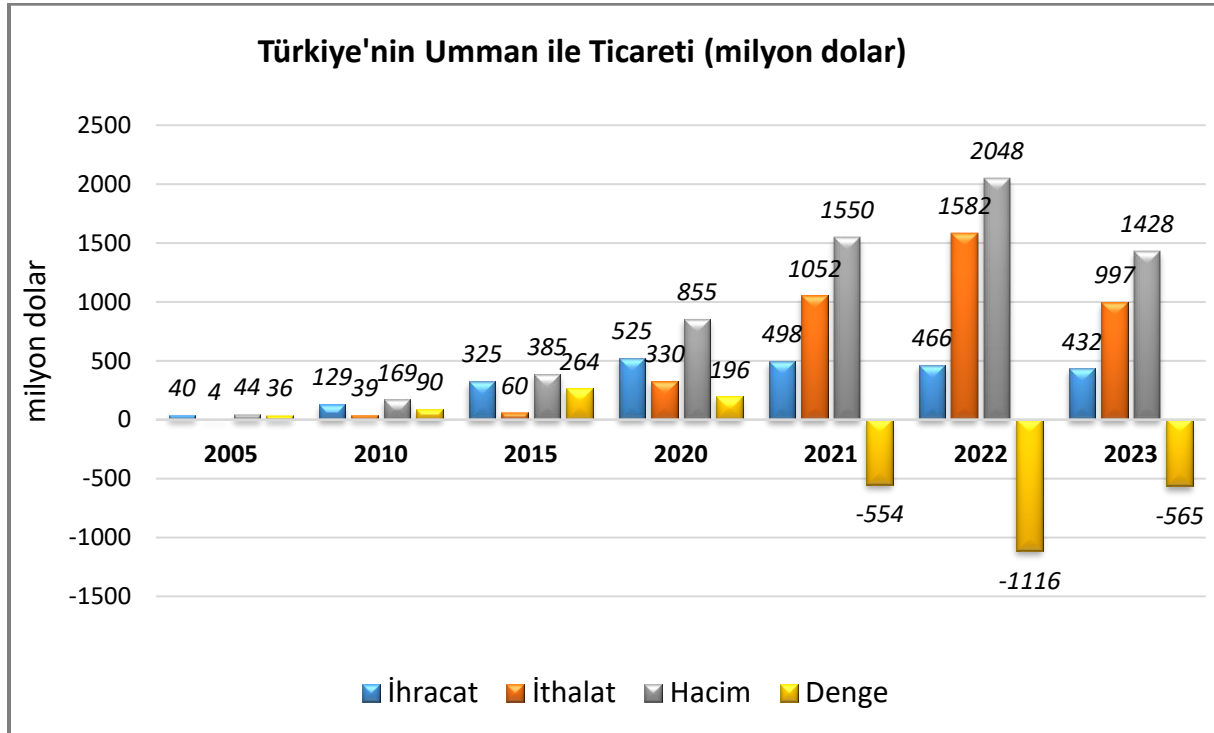
Genel Durum

Türkiye'nin Umman ile geçmiş yıllarda gerçekleştirdiği ticarete bakıldığında, dış ticaret dengesinde her yıl fazla verildiği görülmektedir.

2014 yılında Umman'ın petrol gelirlerindeki azalma ekonomisini olumsuz etkilemiş ve 2014 yılı ithalatında bir önceki yıla göre %15 azalma gerçekleşmiştir. Bu süreç 2015 ve 2016 yılında da devam etmiştir. Umman'ın 2015 yılı ve 2016 yılı ithalatı incelendiğinde düşüşün devam ettiği görülmektedir. Umman'ın ithalatındaki düşme Türkiye'nin Umman'a olan ihracatını da etkilemiş, 2015 yılında 325 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracatımız, 2016 yılında % 24 azalarak 245 milyon dolara 2017 yılında da 221 milyon dolara gerilemiştir. Ancak 2019 yıllarında ihracatımız tekrar artarak 634 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında pandemi nedeniyle ihracatımız % 14,5 azalarak 525 milyon dolara gerilemiştir. İhracattaki azalış 2022 ve 2023 yıllarında da devam etmiş sırasıyla, 466 milyon dolar ve 432 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

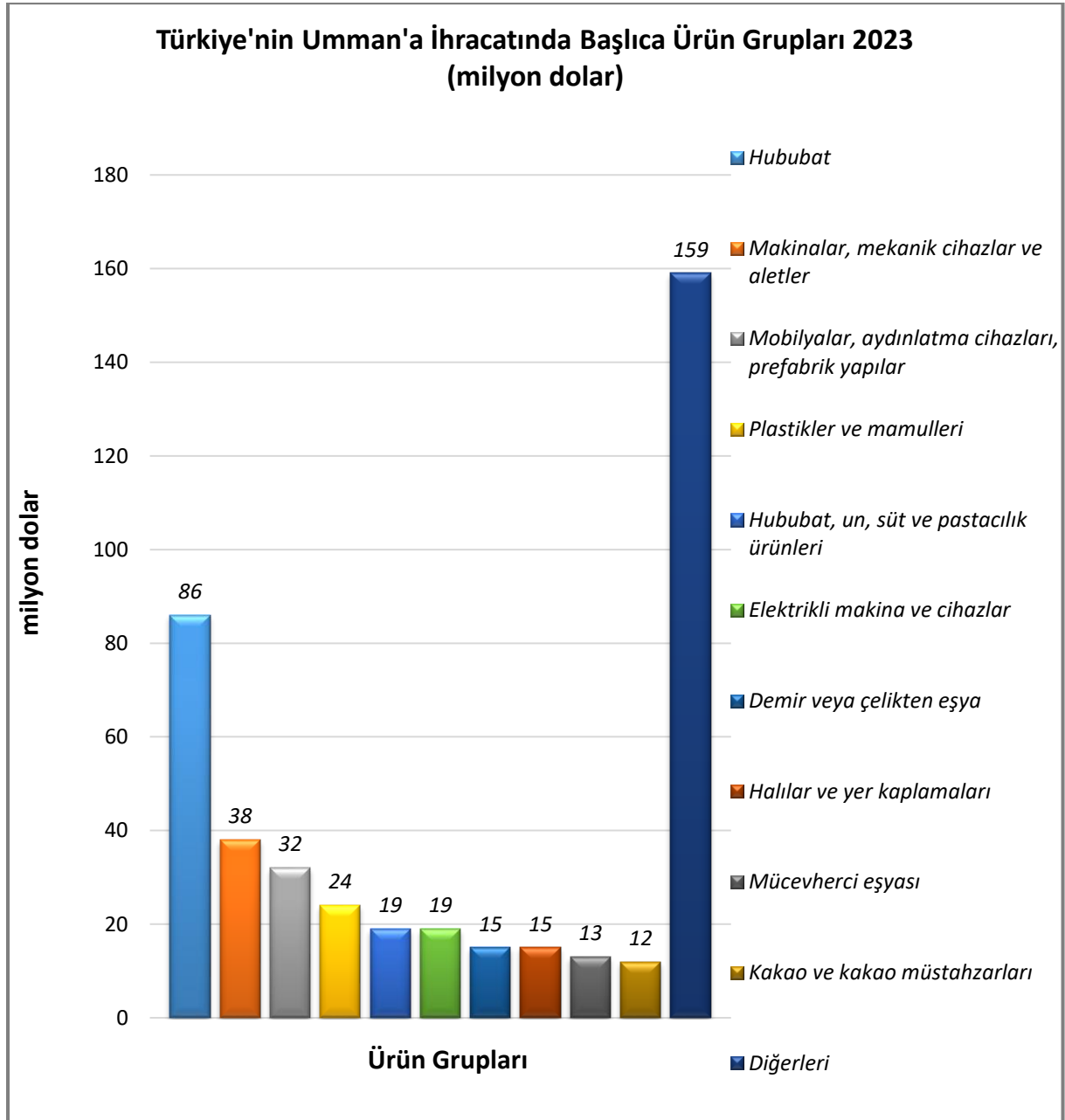
2023 yılında Türkiye'nin Umman'a gerçekleştirdiği ihracatta başlıca ürünler mısır, diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları, dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları, tatlı bisküvi ve gofretler, mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden), çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları, oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ve domates salçası olarak sıralanmaktadır.

Türkiye-Umman Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-TÜİK

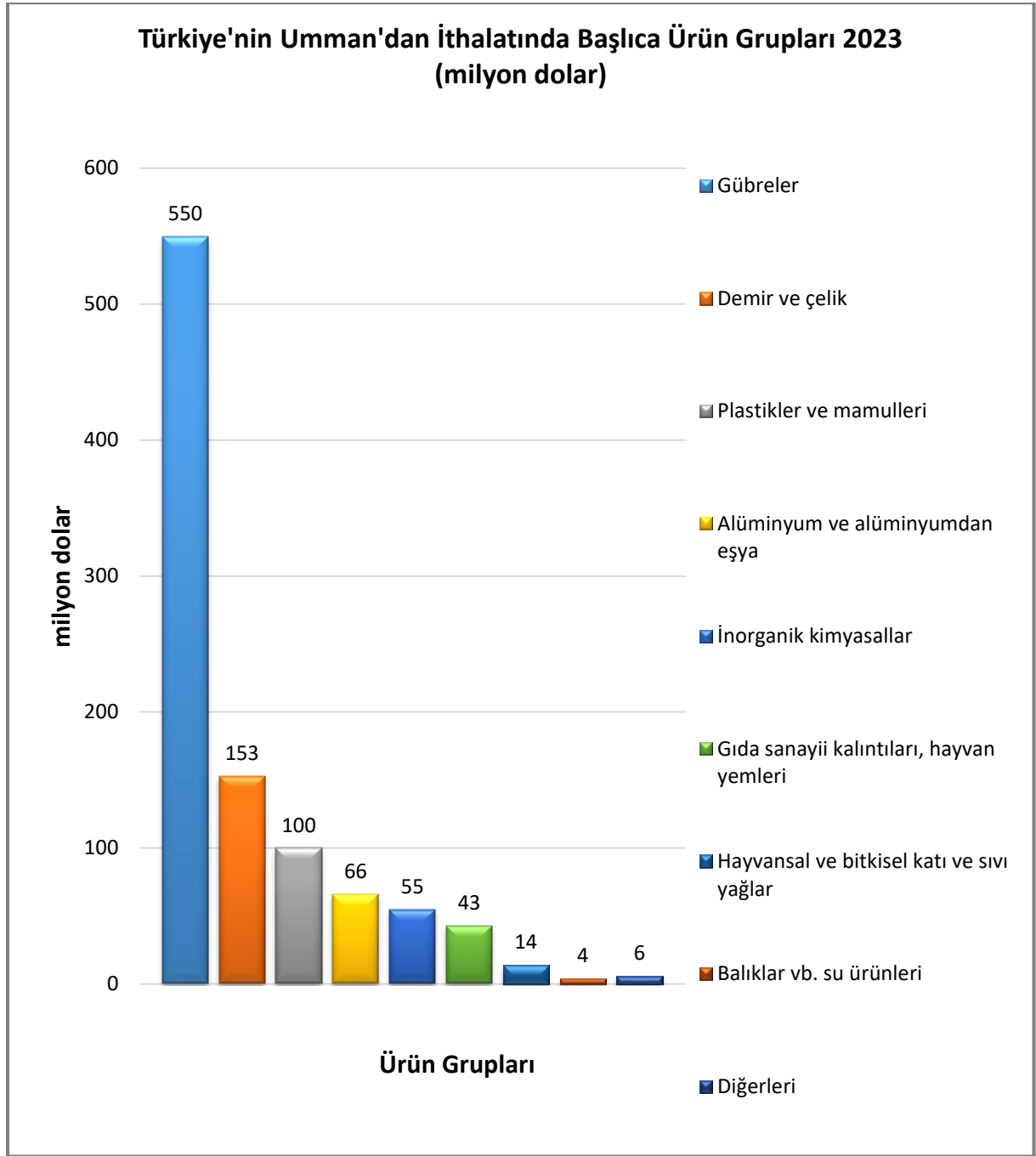
Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Umman'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			44 590 927	66 063 353	59 010 531	100	-10,7
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	18 686 070	30 315 735	25 575 449	43,3	-15,6
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 865 099	7 925 377	8 375 486	14,2	5,7
3.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 402 670	8 095 105	6 816 461	11,6	-15,8
4.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	929 382	2 191 476	1 717 104	2,9	-21,6
5.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	1 498 241	2 106 207	1 172 143	2	-44,3
6.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	954 464	1 038 367	951 113	1,6	-8,4
7.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	451 595	915 587	855 482	1,4	-6,6
8.	7601	İşlenmemiş alüminyum	529 393	614 842	657 302	1,1	6,9
9.	7214	İnşaat demiri	487 382	536 883	614 552	1	14,5
10.	2905	Asiklik alkol ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	880 541	634 182	516 082	0,9	-18,6
11.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	573 742	586 275	497 750	0,8	-15,1
12.	2902	Siklik hidrokarbonlar	531 134	275 580	490 146	0,8	77,9
13.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	520 490	568 839	461 634	0,8	-18,8
14.	3907	Poliasetaller, diğer polietiler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	548 799	748 866	424 633	0,7	-43,3
15.	303	Balıklar (dondurulmuş)	223 718	253 768	414 023	0,7	63,2

Kaynak: Trademap

EK-2: Umman'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% , 2023)	Değişim (% , 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			30 994 759	38 573 002	38 775 377	100	0,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 370 282	8 598 973	7 092 399	18,3	-17,5
2.	8703	Otomobiller	1 730 140	1 836 340	2 199 413	5,7	19,8
3.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	20 591	154	1 573 706	4,1	1021787
4.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	1 875 649	1 552 824	1 403 738	3,6	-9,6
5.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	771 604	747 049	901 656	2,3	20,7
6.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	600 395	725 698	738 039	1,9	1,7
7.	7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	389 538	610 403	650 504	1,7	6,6
8.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	246 708	209 903	512 228	1,3	144
9.	2909	Eterler, eter-alkoller, eter fenoller, fenoller, peroksitler ve bunların türevleri	107 060	434 372	502 538	1,3	15,7
10.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	522 396	269 320	482 234	1,2	79,1
11.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	380 566	407 670	460 324	1,2	12,9
12.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	489 504	472 720	419 880	1,1	-11,2
13.	2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	442 950	595 520	411 112	1,1	-31
14.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	409 972	528 426	399 431	1	-24,4
15.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	88 437	353 862	374 077	1	5,7

Kaynak: Trademap

EK-3: Umman'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		44 590 927	66 063 353	59 010 531	100	-10,7
1.	BAE	3 843 455	3 143 137	3 760 126	6,4	19,6
2.	S. Arabistan	1 728 639	2 397 132	2 940 513	5	22,7
3.	Hindistan	1 326 416	2 255 176	2 214 884	3,8	-1,8
4.	G. Afrika	309 130	843 804	1 442 068	2,4	70,9
5.	ABD	1 702 170	2 265 404	1 343 925	2,3	-40,7
6.	Mısır	411 692	775 232	1 016 626	1,7	31,1
7.	Katar	993 354	1 016 323	740 361	1,3	-27,2
8.	Çin	1 022 943	626 958	597 242	1	-4,7
9.	İran	404 629	539 345	553 699	0,9	2,7
10.	Singapur	428 269	623 798	466 896	0,8	-25,2
11.	Kuveyt	321 514	299 170	427 429	0,7	42,9
12.	Mozambik	67 618	144 798	388 720	0,7	168,5
13.	Yemen	780 974	411 101	366 184	0,6	-10,9
14.	Madagaskar	68 062	334 472	363 036	0,6	8,5
15.	Kenya	92 910	348 327	327 338	0,6	- 6

Kaynak: Trademap - Umman verileri

EK-4: Umman'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		30 994 759	38 573 002	38 775 377	100	0,5
1.	BAE	11 022 875	11 172 146	10 208 047	26,3	-8,6
2.	S. Arabistan	1 459 933	4 628 086	4 794 851	12,4	3,6
3.	Çin	2 164 595	2 880 622	2 826 745	7,3	-1,9
4.	Hindistan	2 034 136	3 271 891	2 777 436	7,2	-15,1
5.	Katar	1 989 452	2 374 429	2 155 194	5,6	-9,2
6.	Kuveyt	298 998	341 242	1 741 107	4,5	410,2
7.	ABD	715 654	1 022 710	1 351 584	3,5	32,2
8.	Japonya	1 232 113	1 213 388	1 272 396	3,3	4,9
9.	Brezilya	1 506 127	1 158 684	1 224 124	3,2	5,6
10.	Almanya	449 899	532 558	669 636	1,7	25,7
11.	Tayland	534 888	539 841	558 007	1,4	3,4
12.	Bahreyn	724 062	920 552	516 886	1,3	-43,9
13.	Türkiye	481 204	531 028	505 382	1,3	-4,8
14.	Rusya	271 481	500 720	490 022	1,3	-2,1
15.	Pakistan	387 191	510 609	473 835	1,2	-7,2

Kaynak: Trademap-Umman verileri

Ek-5: Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			498 179	465 977	431 729	100	-7,3
1.	1005	Mısır	0	0	85 582	19,8	0
2.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	23 114	20 099	18 121	4,2	-9,8
3.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	22 479	17 183	14 008	3,2	-18,5
4.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	21 272	21 263	13 409	3,1	-36,9
5.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	794	2 727	12 455	2,9	356,7
6.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	11 479	10 522	11 713	2,7	11,3
7.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	12 008	11 051	10 484	2,4	-5,1
8.	2002	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	6 225	13 473	8 683	2	-35,6
9.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	4 119	9 576	8 611	2	-10,1
10.	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitin en geniş yeri > 1mm)	8 514	9 257	8 241	1,9	-11
11.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	10 856	10 663	6 746	1,6	-36,7
12.	3925	Plastikten inşaat malzemesi	5 072	6 051	6 090	1,4	0,6
13.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	20 461	20 936	6 014	1,4	-71,3
14.	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	4 451	5 454	5 176	1,2	-5,1
15.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	10 744	9 163	5 072	1,2	-44,6

Kaynak: Trademap -Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 051 794	1 582 034	996 760	100	-37
1.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	616 566	964 247	549 987	55,2	-43
2.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	53 049	150 892	148 257	14,9	-1,7
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	159 348	143 280	60 119	6	-58
4.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	66 013	66 182	58 091	5,8	-12,2
5.	2814	Saf amonyak veya amonyakın sulu çözeltileri	0	67 036	53 255	5,3	-20,6
6.	2301	Et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kırırdakları (donyağı tortusu)	22 399	31 888	43 269	4,3	35,7
7.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	29 326	79 454	40 873	4,1	-48,6
8.	1504	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları	14 768	8 234	14 369	1,4	74,5
9.	303	Balıklar (dondurulmuş)	0	438	4 271	0,4	875,1
10.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	13 190	14 851	3 931	0,4	-73,5
11.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	0	0	2 795	0,3	0
12.	5508	Suni ve sentetik devamsız liflerden dikiş ipliği	4 691	3 821	2 506	0,3	-34,4
13.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	631	10 990	2 101	0,2	-80,9
14.	7605	Alüminyum teller	146	1 639	2 073	0,2	26,5
15.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	239	913	1 565	0,2	71,4

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri